

Відверті переваги й прикрі недоліки ДОВГООЧІКУВАНОВОГО ЗУ «ПРО АТ»

Закон України «Про акціонерні товариства» нарешті прийнято! ВР України ухвалила його на своєму пленарному засіданні 17 вересня 2008 р. Відтепер порядок створення й припинення діяльності АТ, їх правовий статус, права й обов'язки акціонерів визначатимуться цим Законом, а не ЗУ «Про господарські товариства» 1991 р. Документ набере чинності через півтора місяців із дня його опублікування, окрім положення, у якому закріплена норма про існування акцій товариств виключно в бездокументарній формі, що набере чинності через 2 роки з дня опублікування ЗУ «Про АТ». А через 5 років із дня набрання чинності цим Законом втраять чинність ст.ст. 1-49 ЗУ «Про господарські товариства».

«Свого часу ЗУ «Про господарські товариства» був одним із найкращих на теренах пострадянського простору за обсягом регулювання, правовою ідеологією й за перспективами подальшого розвитку регулювання підприємницької інфраструктури в цілому, – коментує віце-президент ЮФ «Салком» **Наталія Кузнецова**. – Але минуло багато років, і корпоративні відносини зазнали значних змін. Відтак, ми безнадійно відстали від наших сусідів у регулюванні цієї сфери». На думку пані Кузнецової, виправити ситуацію можна було лише прийняттям ЗУ «Про АТ».

Прийняття цього законодавчого акта прокоментувала і ЮК «Арцінгер та Партнери Україна»: новелами Закону є чіткіші й зрозуміліші вимоги до обрання й діяльності органів управління – наглядової ради й ревізійної комісії (ревізора) АТ. Окрім того, надається можливість запровадження гнучкішого оперативного управління товариством: у виключній компетенції загальних зборів залишаються найважливіші питання, що стосуються інтересів акціонерів, багато питань включено до компетенції наглядової ради, спрощено процедуру скликання й проведення загальних зборів акціонерів, вперше введено процедуру управління товариства з одним акціонером (Закон передбачає оформлення письмового рішення акціонера). «Прийняття цього Закону значно просуває Україну в напрямку захисту інтересів як міноритарних акціонерів, так і великих інвесторів, обмежуючи при цьому можливість застосування рейдерських технологій», – переконаний партнер ЮК «Арцінгер та Партнери Україна» **Максим Черкасенко**.

Законом запроваджується:

- перехід до бездокументарного (електронного) обігу акцій, який відбудеться протягом двох років з моменту набрання чинності Законом – для обмеження можливості маніпулювання реєстром акціонерів;
- зобов'язання акціонерів повідомляти про намір придбати акції, якщо в результаті такого придбання вони разом з афілійованими особами контролюватимуть понад 10% акцій товариства, а після придбання контрольного пакета такої акціонер буде зобов'язаний запропонувати іншим акціонерам продати належні їм акції;
- детальний механізм реалізації акціонерами переважного права на придбання акцій додаткової емісії, що має забезпечити захист існуючих акціонерів від «розмивання» належної їм частки;
- визначення значних угод і угод із зацікавленістю, процедура погодження укладення таких угод;
- додаткові порівняно з чинним законодавством гарантії акціонерам на отримання інформації про діяльність товариства.

«Ми переконані, що прийняття Закону й запровадження цивілізованих механізмів захисту інтересів інвесторів сприятиме зростанню капіталізації акціонерних товариств, адаптації законодавства України до законодавства ЄС, зміцненню позитивного іміджу України як країни з ринковою економікою й підвищенню її інвестиційної привабливості», – наголошує старший партнер ЮК «Арцінгер та Партнери Україна» **Тимур Бондарев**.

Щоправда, спеціалісти інших юридичних фірм і адвокатських компаній звертають увагу й на негативні риси нового Закону. Наприклад, на поділ АТ на публічні й приватні. «Не зовсім зрозуміла логіка законодавця в диференційному підході до правового регулювання діяльності відкритих і закритих АТ, – висловлює свою думку керівник департаменту корпоративного права, партнер АК «Коннов і Созановський» **Олена Попко**. – Слід зауважити, що законодавець не встановлює правил трансформації АТ. Чи обов'язково ВАТ стане публічним, а ЗАТ – приватним?» Згадані мінуси потягнуть за собою плутанину й інші негативні наслідки, які навряд чи можна буде вирішити без додаткових змін нового Закону.

Дмитро ШЕВЧЕНКО, «Правовий тиждень»

Редакція «ПТ» запрошує представників юридичної спільноти поділитися своїми думками щодо нового Закону України «Про акціонерні товариства». Відгуки й статті надсилайте на електронну адресу gazeta@legalweekly.com.ua

РЕСТРУКТУРИЗАЦІЯ БІЗНЕСУ як необхідний елемент угоди М&А

16 вересня 2008 р. юристи ЮФ «Спенсер і Кауфман» спільно з компанією Conference House провели бізнес-сніданок «Злиття і поглинання в Україні: як ефективно структурувати угоду придбання активу в Україні й купити бізнес, а не ваше «уявлення» про це».

Управляючий партнер ЮФ «Спенсер і Кауфман», голова практики М&А і корпоративного права, адвокат **Валентин Загарія** (на фото) розповів про основні етапи сучасної практики структурування дружніх угод злиття й поглинання. Він наголосив, що структурування бізнесу через іноземний холдинг, хоча і є нетрадиційним для українського права, але активно використовується за кордоном.

Необхідність реструктуризації бізнесу з використанням іноземних холдингів виникає з багатьох причин. Це може бути вимогою західного партнера в рамках «private placement». Звісно, проблема недосконалої українського законодавства (особливо щодо діяльності ТОВ) створює необхідність захисту від «пангажу» міноритаріїв через блокування діяльності товариства за сприяння українських судових органів або від блокування бізнесу у випадку протистояння акціонерів/учасників, які володіють 50% голосів у вищому органі управління.

Пан Загарія розповів про останні тенденції й традиційні інвестиційні інструменти, які використовуються в угодах акціонерів: «Основними розділами угоди акціонерів мають бути корпоративне управління; порядок обігу акцій («pre-emptive right», «tag along», «drag along»); обмова від тупикової ситуації («Deadlock» clause); арбітраж і застосовуване право». Пан Загарія також зупинився на способах трансграничних розрахунків у М&А-

угодах: «Однією із форм розрахунків у трансграничній угоді є акредитив. Ще одним інструментом гарантованих розрахунків у трансграничних угодах в іноземних юрисдикціях є «Escrow Agreement», який, втім, є дорожчим за розрахунки за допомогою акредитива».

Старший юрист ЮФ «Спенсер і Кауфман», очільник практики податкового права, адвокат **Андрій Реун** у своєму виступі розглянув питання податкового структурування на підготовчому етапі М&А-угоди. «При виборі країни для створення холдингу слід проаналізувати доцільність такого вибору з точки зору оподаткування, – наголосив він. – Критеріями такого вибору мають бути низька ставка податку при виплаті доходів з України, ліберальні чи необтяжливі вимоги до податкової резидентури, низьке оподаткування доходів, отриманих як дивіденди в країні холдингу тощо».

Катерина ФОМІНА, «Правовий тиждень»

| НОВИНИ ЗАКОНОДАВСТВА |

«Апостилізація» документів

Відтепер для засвідчення документів шляхом проставлення на них апостиля окрім оригіналу (копії) і документа про оплату відповідних послуг або підтвердження наявності пільг необхідно подати заяву (форма затверджена Мін'юстом).

Нагадаємо, що апостиль («Apostille») – це спеціальний штамп, який проставляється на офіційних документах, створених на території України, на вимогу особи, яка їх підписала, або пред'явника. Таким чином засвід-

чується дійсність підпису, роль, у якій виступала особа, яка підписала документ, і автентичність відбитку печатки або штампа, які засвідчують документ.

Нововведення передбачене в наказі Мін'юсту «Про внесення змін до наказу Міністерства юстиції України від 11 вересня 2007 р. № 757/5 «Про організацію роботи з питань проставлення апостиля на офіційних документах, призначених для використання на території інших держав» від 10 вересня 2008 р. № 1536/5, який набрав чинності з 22 вересня 2008 р.»

Численні зміни

Минулого тижня Верховна Рада прийняла низку законів, якими врегулювала деякі питання.

Про книговидання

Прийнятий парламентом ЗУ «Про внесення змін до деяких законів України, які стосуються державної підтримки книговидавничої справи в Україні» продовжує до 1 січня 2015 р. дію пільг на оподаткування ввезим митом, ПДВ і податком на прибуток для видавництва, видавничих організацій і підприємств поліграфії. Відповідно до чинного законодавства такі податкові пільги діють до 1 січня 2009 р.

Винагороди паролімпійцям

Торкнулися парламентарі й змін до бюджету країни на поточний рік. Законом «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2008 рік та про внесення змін до деяких законодавчих актів України» передбачається забезпечити виплати підвищених згідно з постановою КМУ «Про заохочення спортсменів-інвалідів та їх тренерів» винагород чемпіонам і призерам літніх ХХІ Паралімпійських ігор та їхнім тренерам. Відповідно до Закону з цією метою з державного бюджету додатково виділять 38 757,9 тис. грн.

Малий та великий

Законодавчим актом «Про внесення змін до деяких законів України з питань регулювання підприємницької діяльності» народні обранці внесли зміни до ЗУ «Про державну підтримку малого підприємництва» і до ГК України для уточнення критеріїв віднесення юридичної особи до суб'єктів малого підприємництва, середнього або великого підприємства. Зокрема, передбачено, що підприємство (залежно від кількості працюючих і обсягу валового доходу від реалізації продукції за рік) можуть бути віднесені до малих підприємств, середніх або великих підприємств. Відповідно до Закону малими визнаються підприємства, у яких середньооблікова кількість працюючих за звітний рік не перевищує 50 осіб, а обсяг валового доходу від реалізації продукції – 70 млн грн. До великих віднесено підприємства, у яких середньооблікова кількість працюючих за звітний рік перевищує 250 осіб, а обсяг валового доходу від реалізації продукції – 100 млн грн.

Про виконавче провадження

Ухваливши ЗУ «Про внесення змін до деяких законів України» (щодо недопущення захоплення підприємств, установ, організацій), ВР де-юре заборонила приватним підприємствам брати участь у процесі виконання рішень суду (виконавчому провадженні). Законодавчим актом вносяться зміни до ст. 5 ЗУ «Про виконавче провадження», відповідно до яких для виконання судових рішень (ухвал) про зміну органів управління й посадових осіб підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності можуть залучатися виключно працівники органів внутрішніх справ. Залучення ж до виконання таких рішень інших осіб не допускається. Змінами до ЗУ «Про міліцію» передбачається обов'язок міліції надавати допомогу державному виконавцю при проведенні виконавчих дій у встановлених законодавством України випадках.